

Z Szymonem Giżyńskim, Sekretarzem Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, rozmawia Radosław Nosek

Szymon Giżyński, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Jan Krzysztof Ardanowski objął honorowym patronatem wdrażaną przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego międzynarodową kampanię Strategia Wizji Zero w sektorze rolniczym w Polsce. Jakie znaczenie ma realizacja tej strategii dla polskiego rolnictwa?

W praktyce, koncepcje zawarte w Strategii „Wizja Zero” realizujemy od wielu lat i bez problemu możemy obecnie włączyć się w ten program. Sprawy bezpieczeństwa pracy w

gospodarstwie rolnym uważaliśmy zawsze za priorytetowe. Służy temu wiele działań, od tych codziennych, jak szkolenia, doradztwo czy wydawnictwa poświęcone bezpieczeństwu pracy, po ogólnopolskie konkursy promujące rolnicze bhp, w tym także tworzenie optymalnych warunków bezpieczeństwa w gospodarstwach, czemu służy Ogólnopolski Konkurs Bezpieczne Gospodarstwo Rolne. W bieżącym roku mamy już siedemnastą edycję tego konkursu. Oczywiście włączenie się w międzynarodową strategię wzmacnia nasze wysiłki i nadaje im jeszcze istotniejszy charakter. Nie wątpię jednak, że nasze dotychczasowe doświadczenia będą stanowiły znaczący wkład w całość tego przedsięwzięcia. Spodziewamy się również, że dzięki międzynarodowej współpracy będziemy doskonalili i rozszerzali wszystko to, co robiliśmy dotąd. Troski o bezpieczeństwo nigdy za wiele, a przecież nawet wtedy, kiedy zredukujemy wypadkowość do minimum, czyli jak w założeniu Strategii, do zera, nadal będziemy musieli podejmować wysiłki, żeby taki pożądany stan utrzymać. Jako jeden z największych sektorów rolniczych w Europie jesteśmy, dla Strategii „Wizja Zero”, bardzo ważnym partnerem i mamy nadzieję wypełnienia szczególnej roli, jaką w tym programie mamy do odegrania.

Jak Pan ocenia sytuację w polskim rolnictwie w obszarze warunków bezpieczeństwa pracy i działań prewencyjnych w tym zakresie?

Wieloletnie działania w tym obszarze przynoszą wymierne efekty w postaci spadających wskaźników wypadkowości. Warto zauważyć, że prowadzimy je kompleksowo, to znaczy obejmujemy prewencją wszystkie aspekty rolniczej pracy. Współczesne rolnictwo to, poza tradycyjnymi działaniami, skomplikowany park maszynowy czy środki chemiczne, co wymaga szczególnej i dodatkowej ostrożności. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego prowadzi takie działania od początku swojego istnienia, czyli już od niemal trzydziestu lat. Przeznaczony jest na ten cel specjalny fundusz ze środków budżetowych. Nie ustajemy w stałym doskonaleniu środków bezpieczeństwa, bo świat nie stoi w miejscu, a nowoczesne rolnictwo stawia przed nami wciąż nowe zadania. Zawsze jest więc coś do

poprawienia i udoskonalenia, ale mogę powiedzieć, że nadążamy za nowymi wyzwaniami. Rolnicza prewencja wypracowała cały system działań na rzecz bezpieczeństwa pracy w rolnictwie, z czego możemy być dumni. Mamy sprawdzone narzędzia prewencyjne, co pozwala nam z optymizmem patrzeć w przyszłość i zmierzyć się z ambitnymi założeniami Strategii „Wizja Zero”.

Jaka jest pozycja polskiego rolnictwa w porównaniu z sektorami rolnymi w innych krajach Unii Europejskiej jeśli chodzi o poziom bezpieczeństwa pracy, wypadkowości przy pracy, skuteczności podejmowanych działań prewencyjnych?

Według statystyk unijnych, rolnictwo jest jednym z pięciu najbardziej niebezpiecznych sektorów gospodarki. Ten fakt potwierdzają również polskie statystyki oparte na danych pochodzących z gospodarstw indywidualnych, zbierane przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Dlatego tak ważne jest podejmowanie wysiłków i propagowanie rozwiązań, które pozwolą wyraźnie zmniejszyć liczbę wypadków oraz chorób zawodowych w rolnictwie. Ważna jest przede wszystkim ciągła edukacja rolników i budowanie świadomości zagrożeń występujących w środowisku pracy rolniczej, a także wskazywanie nowych zagrożeń, które związane są z nowoczesnymi technologiami, nowymi sposobami upraw i hodowli, zmianami demograficznymi i klimatycznymi, a także migracją ludności; czynniki te przyczyniają się do powstania ryzyka nowych wypadków przy pracy i chorób zawodowych w rolnictwie.

Polska jest doskonałym przykładem na to, że systematycznie prowadzone działania prewencyjne, a także postęp technologiczny i techniczny w rolnictwie przynoszą doskonałe efekty. Kiedy w 1990 r. powstawał KRUS, wypadkowość w rolnictwie indywidualnym była bardzo wysoka. Dzisiaj, po prawie 30 latach działań na rzecz zmniejszenia liczby wypadków i chorób zawodowych rolników przez edukację rolników oraz szereg innych działań prewencyjnych, prowadzonych na obszarach wiejskich osiągnęliśmy: ponad 4-krotny

spadek liczby zgłaszanych wypadków z 66 tys. w 1993 do 15 tys. w 2018 roku, tj. o 70%, a także spadek liczby wypadków śmiertelnych w analogicznym okresie z 300 do 81.

Równocześnie zmniejszył się wskaźnik wypadkowości w ciągu tego okresu czasu z 24,6 do 9,5 wypadków na 1 000 ubezpieczonych. W rolnictwie indywidualnym w Polsce, w zakresie kryteriów wypadkowości, cały czas obserwujemy utrzymujący się trend spadkowy.

Oznacza to również wymierną skuteczność podejmowanych działań prewencyjnych na wsi, promowania bezpiecznej pracy w rolnictwie – m.in. poprzez Ogólnokrajowy Konkurs Bezpieczne Gospodarstwo Rolne organizowany od 2003 roku przez KRUS oraz Ogólnopolski Konkurs Plastyczny dla Dzieci Bezpiecznie na wsi prowadzony przez Kasę od 2011 roku, a także popularyzacja Wykazu czynności szczególnie niebezpiecznych związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, których nie wolno powierzać dzieciom poniżej 16 lat, wskazującego na prace szczególnie zagrażające bezpieczeństwu najmłodszych mieszkańców wsi.

W wielu krajach europejskich podejmowane są działania prewencyjne, polegające głównie na szkoleniach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, skierowanych do rolników. Na przykład w Szwecji w latach 2009-2013 uruchomiono narodowy program interwencyjny, propagujący bezpieczeństwo pracy w rolnictwie (poprzez szkolenia, wizytacje gospodarstw przez inspektorów ds. prewencji itp.), który miał na celu zmniejszenie liczby wypadków śmiertelnych w rolnictwie. W porównaniu do 5-letniego okresu 2004-2008, ze średnią liczbą wypadków śmiertelnych na poziomie 8, osiągnięto 50% poprawę, tzn. średnia liczba wypadków śmiertelnych rocznie w okresie 2009-2013 wyniosła 4, ale już w następnych 5-letnim okresie badawczym 2014- 2018, kiedy zakończono prowadzenie programu interwencyjnego, odnotowano wzrost wypadków śmiertelnych – do średniej wartości rocznej 7 wypadków śmiertelnych.

To szwedzkie doświadczenie dowodzi, iż aby utrzymać trend zmniejszania się liczby wypadków w rolnictwie konieczne są nowe działania prewencyjne oraz ciągłe uświadamianie rolników o potencjalnych zagrożeniach i sposobach ich eliminowania. Takie działania polska Kasa podejmuje od początku swojej działalności prewencyjnej. Mam nadzieję, iż

KRUS – jeden z europejskich liderów bezpieczeństwa w rolnictwie

popularyzowaniu działań prewencyjnych Kasy oraz edukowaniu polskich rolników na temat zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym służyć będzie również promowana przez KRUS, międzynarodowa kampania społeczna wdrażająca strategię Wizji Zero w polskim rolnictwie.